

La negociació de l'Acord d'associació amb la UE: Informació estadística

Laura MORA i ROGER

Bona tarda,

En primer lloc m'agradaria donar les gràcies als organitzadors, la Societat Andorrana de Ciències i el Departament d'Estadística, en nom del ministeri d'Afers Exteriors, en especial de l'equip que gestiona els afers de la UE, però també en el meu propi nom. Ser presents aquí és una nova ocasió per poder exposar el que representarà l'acord d'associació amb la UE, en cas que sigui finalment aprovat per Andorra, així com el repte que suposa la mateixa negociació. Aquest acord creiem que aportarà a Andorra una finestra d'oportunitats no accessible en la situació actual. Alhora, representarà una ocasió per implementar a Andorra una conjunt de normatives en diverses àrees que homologaran metodologies emprades a Andorra amb les emprades a l'exterior. En aquest punt l'estadística esdevé un element clau. Prèviament a parlar-vos de l'acord d'associació i a la importància que per a la informació estadística produïda des d'Andorra representarà, m'agradaria donar alguns elements de concepte en relació amb el que és el mercat Interior.

El mercat interior és un instrument i un estadi d'integració econòmica pel qual circulen lliurement béns, serveis, capitals i treballadors, conegut com *les 4 llibertats*. No obstant, el funcionament d'aquest mercat no en té prou amb aquestes quatre llibertats; per aquest motiu existeixen d'altres elements comuns o harmonitzats en els estats que participen en aquest mercat interior.

Aquests elements comuns es coneixen com a polítiques horitzontals i d'acompanyament, en les quals hi ha regulació dels transports o de la competència, que transcendeixen una determinada llibertat de circulació i són necessàries per assegurar el correcte funcionament del conjunt del mercat interior. Així com la regulació de les estadístiques, ja que és un element imprescindible per a la concepció, confecció, implementació i avaluació de les polítiques públiques, ja sigui a escala nacional o internacional.

En relació amb l'acord d'associació, en primer lloc cal contextualitzar les negociacions en curs; l'objectiu d'Andorra és participar en el mercat Interior de la UE. Cal recordar que aquest

mercat ja existeix i ja està regulat. En el marc de la UE, el seu dret primari regula aquests aspectes en el Tractat de la UE i el Tractat de funcionament de la UE.

L'acord d'associació ha de representar un pas endavant en la relació d'Andorra amb la Unió Europea. Actualment, malgrat els acords bilaterals existents, aquesta relació és parcial i fragmentada, no permet als operadors econòmics, treballadors, ni ciutadans andorrans una participació al mercat interior de la UE en peü d'igualtat suficient amb la resta de nacionals dels estats membres de la UE ni de l'Espai Econòmic Europeu (EEE).

El nou marc de relacions ha de permetre a Andorra participar progressivament en el mercat interior de la UE garantint el respecte de les particularitats andorranes. Per assolir aquest objectiu, l'acord d'associació ha de garantir un marc de relacions complert i coherent, que cobreixi totes les àrees involucrades en el mercat interior en què Andorra també participarà. La posició del Govern d'Andorra envers les negociacions de l'acord d'associació es basa en l'assoliment d'una participació progressiva i gradual al mercat interior de la UE per part d'Andorra. Aquesta participació dóna continuïtat i coherència a les grans reformes implementades a Andorra durant la darrera dècada (liberalització de la inversió estrangera, reconeixement dels drets econòmics dels estrangers des de l'obtenció del permís de residència, desplegament d'un marc fiscal complet...); conferirà als operadors econòmics, treballadors i ciutadans andorrans una interacció en el mercat interior de la UE en peü d'igualtat amb la resta de nacionals dels Estats membres de la UE i de l'EEE.

No obstant, és important tenir present que aquesta posició es presenta des de la defensa del respecte a les particularitats d'Andorra com a estat de reduïda dimensió territorial, a partir de la base legal que la UE té establerta en l'article 8 del Tractat de la UE i la declaració 3 que l'explicita.

L'acord es traduirà, en part, en el compromís d'Andorra de reprendre el cabal de la UE relatiu al mercat interior de la UE que s'acordi en el comitè mixt de l'acord, en el qual participaren Andorra i la mateixa UE.

El cabal de la UE en matèria d'estadística abasta directives i reglaments del Consell i del Parlament Europeu i les decisions o reglaments de la Comissió Europea. A més a més, també comprèn un ampli i variat ventall de llibres i manuals en diferents àmbits estadístics com l'agrícola, l'econòmic, la política monetària, el demogràfic, les estadístiques socials o la recerca.

En paral·lel, cal destacar que la disponibilitat d'una informació estadística imparcial, fiable i comparable internacionalment és àmpliament reconeguda com un element clau en totes les societats democràtiques i com un requisit per un funcionament dinàmic, fluid i perdurable d'una economia competitiva i de mercat. En efecte, les estadístiques són necessàries, com us deia abans, per a la concepció, confecció, implementació i avaluació de les polítiques públiques. Així mateix, cal que siguin produïdes de manera homologable i comparable entre diversos estats, en el nostre cas en relació amb la UE i els seus estats membres.

Aquests elements, juntament amb el progressiu acostament d'Andorra amb la UE i la manifesta voluntat de participació gradual en el mercat interior, posen en relleu la necessitat d'Andorra de cooperar amb la UE per garantir la producció i difusió d'informació estadística coherent i comparable per dissenyar i monitoritzar les polítiques públiques més rellevants.

L'acord podria preveure un reforçament de la cooperació entre les parts mitjançant el desenvolupament de programes, projectes i procediments comuns. L'objectiu seria sempre l'assoliment gradual d'una harmonització més gran, així com una evolució coherent del marc legal complet i coherent de la producció, transmissió i difusió d'informació estadística.

Des de la perspectiva de la UE, l'actor central en el pla estadístic és Eurostat. L'Eurostat és l'oficina estadística de la Comissió Europea, que produeix dades sobre la UE i promou l'harmonització dels mètodes estadístics dels estats membres. Dos dels rols particularment importants són la producció de dades macroeconòmiques que donen suport les decisions del BCE en la seva política monetària vers l'euro, i les seves dades regionals i classificació que orienten les polítiques estructurals de la UE.

L'Eurostat és una de les direccions generals de la Unió Europea que depèn del comissari europeu d'Assumptes Econòmics i Monetaris, i té la seu a la ciutat de Luxemburg.

Des de la perspectiva andorrana, la Llei 2/2013, del 18 d'abril, de la funció de l'estadística pública va establir, entre altres, que el Departament d'Estadística del Govern és l'òrgan designat per llei com a responsable de tota l'activitat estadística pública d'interès per a Andorra. La mencionada llei va augmentar la confiança en les estadístiques públiques i va atorgar al Departament d'Estadística la independència, la garantia d'imparcialitat i l'exigència d'una alta qualitat d'acord amb el sistema estadístic europeu i amb els principis establerts en el Codi de bones pràctiques de les estadístiques europees.

Així mateix, el projecte de llei del pla d'estadística 2017-2020 inclou també referències al cabal de la UE rellevant en la matèria, fent prova de la voluntat d'Andorra d'apropar-se voluntàriament al marc regulador del mercat interior de la UE. El projecte exposa que s'ha tingut en compte la rellevància especial de la negociació d'un acord d'associació de la UE amb Andorra, en el qual les estadístiques públiques hauran de formar part de les polítiques horitzontals relacionades amb la lliure circulació de béns, persones, capitals i serveis. I s'hi afegeix, amb visió de futur, que el futur acord comportarà que part de la normativa estadística europea sigui aplicable al Principat.

Entre d'altres objectius, es pretén impulsar un model de producció estadística basat en l'aprofitament de la informació administrativa i la seva progressiva integració amb la informació estadística disponible, amb absolut respecte a la legislació sobre protecció de dades personals i situar en el centre de la producció estadística un sistema de registres estadístics públics.

El que us he explicat fins ara cal situar-ho en un escenari en el qual l'acord d'associació ja ha estat negociat, i aprovat i ratificat per Andorra. No obstant, l'estadística i les estadístiques són un element clau per a la negociació de l'acord d'associació. En la construcció de la posició andorrana s'utilitzen i se seguiran usant estadístiques en tots els capítols per negociar. L'ús de les estadístiques es fa tant en la construcció i definició en intern de la posició andorrana, com en la defensa d'aquesta davant la UE.

En la construcció de la posició andorrana i en la seva defensa davant la UE, les estadístiques permeten que la posició sigui més sòlida i més convincent. En la defensa de la posició davant la UE, ha esdevingut clau que des d'Andorra ja s'utilitzin metodologies estandarditzades a escala internacional, en especial a la UE. D'aquesta manera, la contrapart pot percebre

ràpidament fins a quin punt un sector o una posició és clau per a l'economia andorrana i acceptar així el posicionament expressat per Andorra.

Així, en la negociació sobre la lliure circulació de mercaderies, en especial en matèria del tabac, l'obtenció i l'ús d'informacions estadístiques ha estat clau per a la defensa de la posició andorrana i l'avançament en positiu de les negociacions per a l'assoliment d'un acord sobre aquesta qüestió.

Quan s'iniciïn les negociacions sobre la lliure circulació de treballadors, i avui que aquestes negociacions ja es comencen a treballar internament, disposar de dades relatives a la població, població immigrada, treballadors transfronterers, densitat de població són elements clau per construir la posició andorrana i posteriorment defensar-la davant la UE.

Amb tot, les estadístiques són eines per a la construcció i defensa de la posició andorrana, però en el tram final de les negociacions, les estadístiques en si mateixes seran objecte de negociació amb la UE. Els reglaments i directives existents en la matèria, així com les metodologies estandarditzades a la UE seran analitzades per veure si han de ser implementades a Andorra. En aquest sentit, el treball del Departament d'Estadística i del conjunt del Govern està avançant part d'aquesta feina amb l'objectiu de fer homologables les estadístiques produïdes a Andorra.

Tots aquests elements mostren la importància d'una regulació acurada i homologable de l'activitat estadística pública, tant per l'activitat interna d'Andorra com per la relació, a tots nivells, d'Andorra amb l'exterior. En aquest sentit, l'acord d'associació ha estat una causa col·lateral d'aquesta evolució normativa i estadística a Andorra, però alhora, serà un dels grans beneficiats d'aquest treball en intern.

Moltes gràcies per la vostra atenció.

Laura Mora i Roger,
tècnica d'Afers de la Unió Europea, ministeri d'Afers Exteriors